

DRAMAFEST '99

Oana Cristea GRIGORESCU

Alternativă

Stagnarea e aparent regula societății românești în ultimii cinci ani. Lucrurile se mișcă greu și parcă tot în jos, așteptata prosperitate întârzie să se arate. Stagnării în cultură i se opune în teatrul românesc inițiativa independentă. Fundația Dramafest și proiectele sale găsesc și validează un sistem alternativ de încurajare și promovare a dramaturgiei românești noi. Ultimul său proiect se numește **Dramafest '99** și este Festivalul Internațional al Noii Dramaturgii. Crezul festivalului este, după cum susține doamna Alina Nelega Cadariu, președinta fundației, „Noi aducem publicul de astăzi în fața spectacolului de astăzi”. Sfera de interes a festivalului delimitează ferm tot ceea ce înseamnă piesa nouă, dramaturgi din noul val, material dramatic scris acum, sub impulsul ordonator al prezentului. Secțiunea „Spectacole” reunește producții autohtone pe texte noi ale teatrelor sau companiilor independente. Secțiunea specială dedicată invitaților străini a adus în fața publicului mostre din spectacolele pe texte noi produse în Turcia, Ungaria, Bulgaria. Atelierul de dramaturgie, aflat și el la a doua ediție, este realizat în colaborare cu Teatrul Royal Court din Londra, Marea Britanie. Atelierul a beneficiat de prezența celor doi lectori de la Royal Court: Mary Peate—regizor și Meredith Oaks—dramaturg, care au explicat practic metoda de lucru specifică Teatrului Royal Court. Dubletul dramaturg—regizor, experimentat anul acesta, pe parcursul întregii săptămâni

Dramafest, a aplicat pe marginea a cinci fragmente de text nou ale dramaturgilor prezenți la atelier. A fost o experiență incitantă deopotrivă pentru regizori și dramaturgi. Dramaturgii participanți au putut vedea ce se întâmplă cu textul în momentul trecerii lui prin viziunea regizorului, prin proba rostirii de către actor. Felul în care se modifică, pierde sau câștigă din credibilitate, este sau nu complet, sunt necesare tăieturi, dezvoltări, sau chiar rescrierea unei anumite scene, toate sunt aspecte practice pe care dramaturgul a fost invitat să le rezolve, iar regizorul să recunoască statutul de participant cu drepturi egale al dramaturgului la realizarea spectacolului. În această formulă dinamică de lucru dramaturg—regizor, rolul activ și asumarea dramaturgului este mult amplificată. Contribuția lui la spectacol nu se încheie odată cu ultima frază a textului scris. El nu mai este doar un privitor pasiv, are acum obligația și puterea de a interveni interactiv pe text, de a-l modela după nevoile spectacolului. Fiecare dramaturg participant la atelier și-a identificat orizontul de așteptare în spectacol, din confruntarea cu viziunea regizorală asupra textului. Nici pentru regizorii tineri experiența nu a fost lipsită de semnificație. S-au confruntat nu doar cu un text nou, ci și cu formula interactivă de lucru presupusă de prezența dramaturgului pe tot parcursul procesului de construire a spectacolului. A fost un test de toleranță și maleabilitate. Regizorii români sunt mai degrabă interesați de urmărirea propriilor

programe de creație cu un anumit spectacol, și mai puțin dispuși să se acomodeze la text, să-l urmeze îndeaproape.

Rezultate concrete: Tandemul Dumitru Crudu—Szabo István a împletit cel mai bine concepția regizorală originală cu punerea în valoare a autorului și a piesei sale *Actorul*.

Saviana Stănescu și Radu Afrim au în comun luxurianța construcțiilor dramatice. Fragmentul prezentat din piesa *Numărătoarea inversă* respectă spiritul textului, rezervându-și libertatea de a dezvolta, în interstițiile lui, lumi paralele.

Petre Barbu—dramaturg, Gelu Badea—regizor s-au străduit să găsească un limbaj comun, să-și disciplineze reciproc: unul limbajul dramatic, celălalt discursul scenic.

Regizorul Gavril Pinte a înțeles să se pună în slujba textului lui Ștefan Caraman *Epilog*. Vocea sa regizorală a accentuat discret virtuțile textului. Factura supra-realistă a piesei *Festum Iudicum* de Adina Dabija și-a găsit un fericit corespondent în realitatea scenei prin aplicația regizorală a Teodorei Herghelegiu. Completarea textului a venit ca o pliere firească la cerințele montării.

„Ziua Radiodrama” este una dintre puținele încercări ale unui festival românesc de a lua în calcul creația de teatru radiofonic națională în comparație cu cea străină. Organizatorii le-au creat radiofoniștilor prezenți cadrul profesional adecvat unei discuții aplicabile la problemele producției și strategiei repertoriale ale teatrului radiofonic. S-a pus problema identificării, provocării și deschiderii repertoriilor către piesa nouă, către textul de azi, inspirat de societatea de azi.

Aderența proiectelor „Dramafest” la creatorii și publicul tânăr, este un indice care, prin reflex, arată decalajul existent între propunerile teatrului instituționalizat și spiritul timpului prezent, exersat de alternative.